

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-96>

УДК 336.71-049.5

АКТИВІЗАЦІЯ РИНКУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ ДЛЯ ПІДТРИМКИ СТРАТЕГІЧНИХ ГАЛУЗЕЙ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ACTIVATION OF THE BANKING CREDIT MARKET IN UKRAINE TO SUPPORT STRATEGIC ECONOMIC SECTORS UNDER MARTIAL LAW

Ключка Ольга Володимирівна
кандидат економічних наук, доцент,
Державний податковий університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3903-7487>

Kliuchka Olha
State Tax University

У статті зазначена необхідність підтримки стратегічних галузей економіки в умовах воєнного стану, а також проблему активізації ринку банківського кредитування як ключового інструменту фінансування відновлення та розвитку економіки. Проаналізовано сучасний стан банківського кредитування в Україні, виявлено основні перешкоди та можливості для активізації кредитування стратегічних галузей. Встановлено, що банківський сектор демонструє поступове відновлення кредитної активності після значного спаду на початку військових дій. Монетарна політика НБУ характеризується послідовним зниженням облікової ставки, що створило сприятливі умови для розвитку кредитування. Визначено пріоритетні напрями підтримки: військово-промисловий комплекс, IT, транспорт, будівництво, переробна промисловість, агропромисловий та гірничо-металургійний комплекси.

Ключові слова: банківське кредитування, стратегічні галузі економіки, воєнний стан, фінансова стабільність, економічне відновлення, Національний банк України, міжнародна підтримка, державна підтримка.

The full-scale aggression of the Russian Federation against Ukraine has fundamentally changed the conditions for the functioning of the banking system and the economy as a whole. The need to support strategic economic sectors under martial law has actualized the problem of activating the banking credit market as a key tool for financing recovery and economic development. Research of mechanisms for activating the banking credit market in Ukraine to support strategic economic sectors under martial law and development of recommendations for improving the efficiency of credit provision for economic development. Methods of economic analysis, statistical research, comparative and systematic analysis were used. The source base consists of official data from the National Bank of Ukraine, Ministry of Economy of Ukraine, reports of international organizations, scientific publications and analytical materials of the contemporary period. The study shows that the banking sector of Ukraine demonstrates significant adaptability under martial law, maintaining functionality and gradually restoring lending activity. Key achievements include stabilizing NPL indicators, intensifying lending to small and medium-sized businesses with an emphasis on investment projects, as well as forming a clear prioritization of credit support for strategic industries (military-industrial complex, IT sector, critical infrastructure). The current state of banking lending in Ukraine was analyzed, main obstacles and opportunities for activating lending to strategic sectors were identified. It was established that the banking sector demonstrates gradual recovery of credit activity after a significant decline at the beginning of military operations. The NBU's monetary policy is characterized by a consistent reduction in the key policy rate, creating favorable conditions for lending development. Priority support areas were identified: military-industrial complex, IT, transport, construction, manufacturing industry, agro-industrial and mining-metallurgical complexes.

Keywords: banking lending, strategic economic sectors, martial law, financial stability, economic recovery, National Bank of Ukraine, international support, state support.

Постановка проблеми. Повномасштабна збройна агресія російської федерації проти України кардинально трансформувала інсти-

туційну архітектуру функціонування банківської системи та економічної системи країни загалом. Введення воєнного стану детер-

мінувало принципово нові параметри здійснення банківської діяльності, що актуалізувало імперативну потребу в переосмисленні концептуальних підходів до кредитування національної економіки. Особливої наукової та практичної значущості в умовах воєнного стану набуває проблематика селективної кредитної підтримки стратегічних галузей економіки, які забезпечують життєздатність держави та формують інституційне підґрунтя для майбутнього економічного відновлення.

Початок повномасштабної війни загострив загрозу поглиблення структурної деформації та технологічного відставання української економіки, зокрема в контексті домінування в архітектурі товарного експорту продукції гірничо-металургійного та агропромислового комплексів. Функціонування банківського сектору України в умовах воєнного стану характеризується значною операційною стійкістю, проте супроводжується комплексом системних викликів інституційного характеру.

Спостерігається тенденція до зростання кількості схвалених кредитних заявок суб'єктів господарювання. Драйверами економічного зростання виступають транспортна та будівельна галузі, переробна промисловість та внутрішня торгівля, що підтверджує критичну важливість їх пріоритетної кредитної підтримки з боку банківської системи.

Трансформація монетарної політики НБУ, зокрема послідовне зниження облікової ставки, створила сприятливі макроекономічні передумови для розвитку банківського кредитування. Водночас це вимагає від банківських установ стратегічного переосмислення кредитних політик та інноваційного пошуку нових механізмів підтримки підприємницького сектору.

Забезпечення операційної стійкості банківської системи в умовах воєнного стану є фундаментальним аспектом її ефективного функціонування. Банківські установи демонструють здатність підтримувати операційну стійкість та надавати зростаючі обсяги фінансування економіці для подолання деструктивних наслідків війни.

Домінуючу роль у структурі банківської системи відіграють державні банки, які концентрують значну частку активів, зобов'язань, власного та статутного капіталу. Державна підтримка кредитування в умовах воєнного стану реалізується через багатовекторні механізми, включаючи спеціалізовані програми доступного кредитування та лізингу, адаптовані до специфічних умов воєнного стану.

Проте ефективність цих інструментів потребує систематичного моніторингу та континуального вдосконалення відповідно до динамічних змін макроекономічного середовища та еволюції потреб стратегічних галузей національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика активізації банківського кредитування стратегічних галузей в умовах воєнного стану є об'єктом інтенсивного наукового вивчення як вітчизняними, так і закордонними дослідниками. Сучасні дослідження концентруються на адаптації банківських систем до екстремальних умов функціонування та розробці інноваційних механізмів підтримки критично важливих секторів економіки.

Фундаментальні дослідження проблем банківського кредитування в умовах воєнного стану представлено у роботі Дзюблюка О., який здійснив комплексний аналіз проблем активізації банківського кредитування реального сектору економіки в умовах воєнного стану [1]. Автор систематизував детермінанти впливу на кредитну активність банківської системи та обґрунтував стратегічні вектори економічної політики щодо стимулювання кредитування у кризовий період.

Значущий внесок у розуміння проблем функціонування банківської системи в екстремальних умовах зроблено авторським колективом, що опублікував дослідження дилем та шляхів вирішення функціонування банківської системи України в умовах воєнного стану [2]. Дослідники проаналізували фундаментальні виклики банківського сектору та запропонували інноваційні траєкторії забезпечення фінансової стабільності.

Цифрову трансформацію фінансових механізмів у воєнний період досліджено у роботі щодо стратегічних напрямів інноваційного розвитку системи фінансово-економічної безпеки підприємств на основі цифрових технологій [3], що є критично важливим для модернізації кредитних процесів відповідно до сучасних технологічних викликів.

Роль державної підтримки у кредитуванні реального сектору економіки детально розкрито у дослідженні Антонюк О., яка проаналізувала специфіку розвитку державної підтримки кредитування комерційними банками в сучасних реаліях [4]. Автор аргументувала необхідність створення ефективних механізмів державно-приватного партнерства для активізації кредитних процесів у стратегічних галузях національної економіки.

Інституційні аспекти державної підтримки міжнародного кредитування корпоративного сектору розглянуто у спеціалізованому дослідженні [5], де особлива увага приділена аналізу діяльності міжнародних фінансових організацій в Україні та ідентифікації стратегічних напрямів залучення зовнішнього фінансування для підтримки національних пріоритетів.

Концептуальні засади розвитку стратегічних галузей промисловості України представлено у дослідженні Національного інституту стратегічних досліджень [6], де ідентифіковано ключові сектори економіки, що потребують першочергової підтримки, включаючи критичну сировину, активні фармацевтичні інгредієнти та енергетичні технології.

Стратегічний підхід до розвитку кредитування розроблено Державним науково-дослідним інститутом інформатизації та моделювання економіки [7], в якому кредитування позиціонується як ключовий механізм забезпечення сталого економічного розвитку та зміцнення стратегічного потенціалу країни у воєнний та повоєнний періоди.

У контексті міжнародного досвіду варто відзначити дослідження McKinsey & Company щодо глобальних трендів банківського сектору [8], де аналізуються адаптивні стратегії банківських систем до кризових умов та їх роль у підтримці стратегічних секторів економіки в умовах геополітичної нестабільності.

Комплексний аналіз перспектив розвитку банківської індустрії представлено у дослідженні Deloitte [9], в якому особлива увага приділяється еволюції бізнес-моделей банків в умовах економічної турбулентності та необхідності підтримки критично важливих галузей економіки через інноваційні кредитні інструменти.

Незважаючи на значний обсяг проведених досліджень, недостатньо вивченими залишаються питання комплексної активізації банківського кредитування саме для підтримки стратегічних галузей економіки України в умовах триваючого воєнного стану, особливо в контексті створення синергійних механізмів державно-приватного партнерства та впровадження інноваційних інструментів селективного кредитування, що детермінує актуальність даного дослідження.

Формулювання цілей статті полягає в комплексному аналізі сучасного стану та перспектив розвитку ринку банківського кредитування в Україні в умовах воєнного стану, ідентифікації ключових бар'єрів та можливос-

тей для активізації кредитної підтримки стратегічних галузей економіки, а також розробці науково обґрунтованих рекомендацій щодо оптимізації механізмів кредитного забезпечення економічного зростання з урахуванням актуальних викликів воєнного періоду, найновіших тенденцій фінансового ринку та успішного міжнародного досвіду.

Виклад основного матеріалу дослідження. Структурні зміни у банківському кредитуванні відображають адаптацію фінансової системи до нових економічних реалій та пріоритетів розвитку. Найбільш динамічним сегментом стало кредитування малого та середнього бізнесу (МСБ), обсяги якого на інвестиційні цілі зросли на 50% у 2025 році порівняно з попереднім періодом. Цей тренд підкріплюється ефективністю державних програм підтримки, зокрема програми "5-7-9", яка забезпечує часткову компенсацію процентних ставок та державні гарантії за кредитами. Банки активно розвивають цифрові кредитні платформи та впроваджують альтернативні методи оцінки кредитоспроможності, що підвищує доступність фінансування для МСБ та скорочує час прийняття кредитних рішень. Водночас спостерігається переорієнтація банківських установ на підтримку стратегічно важливих секторів економіки, що відповідає державній політиці забезпечення економічної стійкості в умовах війни. Активізація банківського кредитування в воєнних умовах є складним багатовекторним процесом, що вимагає застосування комплексу інноваційних підходів та механізмів, які враховують специфічні геополітичні ризики та системні виклики сучасного періоду. Аналіз емпіричних даних свідчить про збереження банківською системою України операційної стійкості та нарощення обсягів фінансування економіки для подолання деструктивних наслідків війни. Відповідно до статистичних показників НБУ станом на IV квартал 2024 року, обсяг кредитів для бізнесу демонстрував позитивну динаміку зростання на 20,6% у річному вимірі, при цьому гривневі кредити суб'єктам малого та середнього підприємництва зросли на 22,1% та становили 60,2% чистого кредитного портфеля банківської системи [10].

Ключовим інструментом активізації кредитної діяльності є розвиток цільових програм рефінансування комерційних банків, які здійснюють кредитування стратегічно важливих державних програм, з обов'язковим забезпеченням контролю за цільовим використанням отриманих фінансових ресурсів.

У рамках антикризових заходів НБУ ініціював механізм надання пільгового кредитування під 0% річних на весь період дії воєнного стану для функціонуючих підприємств та сільськогосподарських товаровиробників [11]. Монетарна політика центрального банку характеризується підтриманням ключової облікової ставки на стабільному рівні 15,5% станом на I квартал 2025 року, що забезпечує оптимальний баланс між стимулюванням кредитної активності та контролем інфляційних процесів.

Система фіскальних механізмів стимулювання включає надання державних гарантій за кредитними зобов'язаннями, часткову компенсацію процентних ставок та запровадження тимчасових податкових канікул для суб'єктів господарської діяльності. Регулятивна політика НБУ передбачає поступове пом'якшення валютних обмежень з метою стимулювання бізнес-активності, відновлення економічних процесів та залучення коштів для реконструкції національної економіки [12].

Особливої наукової та практичної уваги потребують спеціалізовані фінансові механізми для прифронтових територій, що включають спрощення процедур оцінки заставного майна в умовах підвищених ризиків, створення спеціальних резервних фондів для покриття воєнних збитків та розробку комплексної системи державного страхування кредитних операцій. Банківська система України продемонструвала надзвичайну адаптивність та стійкість в умовах воєнного стану, що підтверджується стабілізацією ключових показників діяльності сектору. За даними Національного банку України, банківський сектор отримав рекордний прибуток у розмірі 40 млрд грн за I квартал 2025 року, при цьому 65,7% прибутку забезпечили державні банки. Особливо значущим є зниження частки непрацюючих кредитів (NPL) з 37,4% на початок 2024 року до 28,6% станом на квітень 2025 року, що свідчить про оздоровлення кредитного портфеля. Довгострокове кредитування бізнесу зросло на 58% у 2024 році, демонструючи відновлення довіри суб'єктів господарювання до банківської системи та їх готовність до довгострокового планування інвестицій навіть в умовах невизначеності [10; 13].

Варто також проаналізувати міжнародний досвід активізації банківського кредитування в умовах війни. Досвід функціонування банківської системи Боснії і Герцеговини в період збройного конфлікту 1992–1995 років та наступного періоду відновлення демонструє

унікальну модель фінансової стабілізації. Після завершення активної фази конфлікту країна імплементувала інноваційну модель банківського кредитування, що базувалася на створенні валютної ради та жорсткій прив'язці національної валюти до німецької марки (згодом до євро). Дана стратегія забезпечила макроекономічну стабільність та відновлення довіри до банківської системи. Ключовими елементами успішної трансформації банківської системи стали: створення гарантійних фондів для кредитування реального сектору економіки з міжнародною фінансовою підтримкою, впровадження спеціалізованих програм мікрокредитування для відновлення малого підприємництва, розвиток системи банківського нагляду відповідно до міжнародних стандартів та поетапна інтеграція банківської системи в європейську фінансову архітектуру [14].

Хорватська війна за незалежність 1991–1995 років представляє собою оборонну війну за державну незалежність і територіальну цілісність проти агресії велико-сербських військових формувань. Банківська система Хорватії в період активного конфлікту зосередилася на підтримці критично важливих економічних секторів через створення спеціалізованих кредитних ліній для оборонних підприємств, впровадження системи валютного контролю для запобігання відпливу капіталу та розвитку експортного кредитування для підтримки зовнішньоекономічної діяльності. Післявоєнне відновлення банківської системи базувалося на масштабних програмах економічної реконструкції з міжнародною технічною та фінансовою підтримкою, створенні спеціалізованих банків розвитку та впровадженні європейських стандартів банківського регулювання [15; 16].

З початком повномасштабної війни РФ проти України дві третини товарного експорту становили товари гірничо-металургійного (ГМК) та агропромислового (АПК) комплексів. Серед перспективних галузей економіки експерти виділяють будівельний сектор, військову промисловість, енергетичний сектор, ІТ та медицину. Впровадження інноваційних фінансових технологій відкриває нові можливості для оптимізації кредитних процесів в умовах обмежених ресурсів. Застосування штучного інтелекту для скорингу кредитоспроможності дозволяє банкам швидше оцінювати ризики навіть за умов високої волатильності ринкових умов. Блокчейн-технології забезпечують прозорість та безпеку кредитних опера-

цій, що особливо важливо для міжнародних кредитних програм та верифікації цільового використання коштів. Розвиток корпоративного облігаційного ринку створює додаткові можливості для фінансування бізнесу, особливо для великих підприємств стратегічних галузей. Краудфандингові платформи дозволяють малим та середнім підприємствам залучати кошти безпосередньо від інвесторів, що особливо актуально для інноваційних проєктів та стартапів у сфері оборонних технологій. Пірингове кредитування та фінансування через криптовалютні платформи набирають популярності як альтернатива традиційному банківському кредитуванню, забезпечуючи більш гнучкі умови та швидкий доступ до фінансових ресурсів для інноваційних проєктів [17; 18].

Розвиток екологічно орієнтованого кредитування набуває стратегічного значення в контексті євроінтеграції та залучення міжнародних фінансових ресурсів. Міжнародні фінансові організації все частіше пов'язують надання кредитних ресурсів з дотриманням принципів сталого розвитку та ESG-критеріїв. Банки розробляють спеціальні кредитні продукти для фінансування енергоефективних проєктів, відновлювальної енергетики та екологічно чистих технологій, що створює додаткові стимули для модернізації виробництва [19].

Ключовими викликами залишаються управління кредитними ризиками в умовах геополітичної невизначеності, забезпечення адекватної капіталізації банків та підтримка операційної безперервності банківських послуг на всій території України в умовах енергетичних атак. Перспективи розвитку банківського кредитування пов'язані з інтеграцією в європейську фінансову систему, гармонізацією регулятивних стандартів з вимогами ЄС та впровадженням найкращих міжнародних практик управління ризиками. Стратегічним пріоритетом має стати створення національної системи гарантування кредитів для стратегічних галузей економіки з використанням міжнародних резервних фондів.

Адміністрація експрезидента Дж. Байдена розробила «План стійкості ланцюгів постачання», який передбачає державну підтримку чотирьох критичних галузей: напівпровідників, акумуляторів, критичних матеріалів та фармацевтики. Основні заходи плану: інвестування 50 млрд доларів у розвиток американського виробництва мікросхем; запровадження кредитних і грантових програм для

акумуляторної індустрії; розширення державних преференцій при закупівлях на всі стратегічні сектори; збільшення фінансування технологій виробництва фармацевтичних інгредієнтів; створення програм підтримки малого та середнього бізнесу в ключових промислових галузях [21].

Зі свого боку ЄС ще у 2009 році визначив шість ключових технологій для економічного розвитку: передові промислові технології (робототехніка, 3D-друк), передові матеріали, науки про життя, мікро- та наноелектроніка, штучний інтелект та цифровий зв'язок. Через зростання імпортової залежності від критичних матеріалів у 2021 році політику переглянули, виокремивши стратегічні сектори: критична сировина, фармінгредієнти, літій-іонні акумулятори, водень, напівпровідники та хмарні обчислення. У 2022 році список розширили, додавши фотоелектричні технології, кібербезпеку та програмне забезпечення, що відображає еволюцію промислових пріоритетів союзу від загальних технологій до конкретних стратегічних галузей [22].

Україна запровадила новий партисипативний підхід до створення державних політик, який базується на інклюзивному діалозі між урядом, бізнесом та експертами, а не на формальному документотворенні. Національна експортна стратегія стала прикладом ефективної методології, що включала форсайт, публічні обговорення "Зеленої" та "Білої" книг, регіональні консультації та залучення понад 90 інтерв'ю з підприємцями для формування документа. Цей підхід довів, що державні стратегії можуть бути дієвими інструментами змін, коли створюються через справжнє партнерство всіх зацікавлених сторін, а не як декларативні документи "для галочки" [23].

Висновки. Проведене дослідження засвідчує, що банківський сектор України демонструє значну адаптивність в умовах воєнного стану, зберігаючи функціональність та поступово відновлюючи кредитну активність. Ключовими досягненнями є стабілізація показників NPL, активізація кредитування малого та середнього бізнесу з акцентом на інвестиційні проєкти, а також формування чіткої пріоритизації кредитної підтримки стратегічних галузей (ВПК, IT-сектор, критична інфраструктура).

Перспективні напрями подальших наукових досліджень включають аналіз впровадження цифрових технологій у кредитні процеси (включаючи ШІ-системи оцінки ризиків та блокчейн-рішення), дослідження механізмів "зеленого" кредитування та ESG-

фінансування, а також вивчення специфіки банківського обслуговування в контексті післявоєнного відновлення регіонів. Актуальним залишається дослідження розвитку альтернативних джерел фінансування підприємств через ринки капіталу та міжнародний досвід кредитування в постконфліктний період.

Практичні рекомендації передбачають необхідність подальшого розвитку цільових державних програм кредитної підтримки з фокусом на високотехнологічні галузі, підтримання НБУ збалансованої монетарної політики для стимулювання кредитної активності, розробку банками інноваційних кредитних продуктів для модернізації економіки, а також продовження міжнародної технічної та фінансової підтримки банківського сектору. Реалізація цих заходів створить міцну основу для підтримання економічної стабільності та забезпечення ефективного кредитного механізму в умовах воєнного стану та подальшого відновлення України.

Україна повинна визначити стратегічні галузі промисловості з урахуванням специфіки воєнної економіки та потреб відновлення, що відрізняє її від інших країн, які зосереджуються виключно на високотехнологічних секторах. Перелік має базуватися на експертних дослідженнях та включати обмежене коло напрямів з високим потенціалом впливу на розвиток економіки, створення робочих місць та впровадження наскрізних технологій. В умовах дефіциту ресурсів розвиток стратегічних галузей значно залежатиме від міжнародної допомоги та співпраці, тому необхідно чітко сформулювати цілі, об'єкти інвестування та плани залучення іноземного фінансування за пріоритетними напрямами. Для державної підтримки галузей національної безпеки Україна може активніше використовувати винятки за Статтею XXI ГАТТ, що дозволяє застосовувати необхідні заходи захисту безпекових інтересів під час війни та надзвичайних обставин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дзюблюк О. Проблеми активізації банківського кредитування реального сектору економіки в умовах воєнного стану. *Вісник Економіки*. 2023. № 3. С. 8–25. URL: <https://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1486> (дата звернення: 21.07.2025).
2. Тимошик Н., Крилова О., Мирошниченко Ю., Кириченко К., Мирончук В. Дилеми та шляхи вирішення функціонування банківської системи України в умовах воєнного стану. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. Том 5(46). С. 40–53. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3905> (дата звернення: 21.07.2025).
3. Правдивець О., Літвін Н., Денисов О., Поліщук О., Олійник В. Стратегічні напрями інноваційного розвитку системи фінансово-економічної безпеки підприємства на основі цифрових технологій. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2024. Том 6(59). С. 273–282. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4575> (дата звернення: 21.07.2025).
4. Антонюк О. Державна підтримка кредитування реального сектору економіки в Україні: реалії сьогодення. *Сталий розвиток економіки*. 2024. Том 3(50). С. 386–392. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1048> (дата звернення: 21.07.2025).
5. Семенюк Ю., Грубляк О., Швець М. Державна підтримка міжнародного кредитування корпоративного сектору економіки в Україні. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2024. Том 3 (39). С. 371–383. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/319387> (дата звернення: 21.07.2025).
6. Проблеми та перспективи розвитку стратегічних галузей промисловості України. Національний інститут стратегічних досліджень. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/problemy-ta-perspektyvy-rozvytku-stratehichnykh-haluzey-promyslovosti> (дата звернення: 21.07.2025).
7. Стратегія з розвитку кредитування. Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки. 2024. URL: <https://dndiime.org.ua/strategy-growth/> (дата звернення: 21.07.2025).
8. Global Banking Annual Review 2024: Attaining escape velocity. McKinsey & Company. 2024. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/global-banking-annual-review> (дата звернення: 21.07.2025).
9. 2025 banking and capital markets outlook. Deloitte Insights. Deloitte Center for Financial Services. 2024. URL: <https://www.deloitte.com/us/en/insights/industry/financial-services/financial-services-industry-outlooks/banking-industry-outlook.html> (дата звернення: 21.07.2025).
10. National Bank of Ukraine. Annual Report 2024: Resilience as Foundation for Economic Recovery. 2025. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/richniy-zvit-natsionalnogo-banku-za-2024-rik-stiykist-yak-fundament-dlya-vidnovlennya-ekonomiki> (дата звернення: 21.07.2025).

11. Фурман В. Як НБУ підтримує кредитування під час війни. Економічна правда. 2022. URL: <https://epravda.com.ua/columns/2022/03/31/684979/> (дата звернення: 21.07.2025).
12. National Bank of Ukraine. NBU Continues to Ease FX Restrictions by Enabling Residents to Repay New Loans from Nonresidents. 2023. URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/nbu-i-nadali-pomyakshuye-valyutni-obmejennya-nadano-mojlivist-rozrahovuvatisya-za-novimi-kreditami-vid-nerezidentiv> (дата звернення: 21.07.2025).
13. Національний банк України. Частка непрацюючих кредитів у банках за I квартал 2025 року скоротилася до 28,6%. 2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/chastka-nepratsyuuyuchih-kreditiv-u-bankah-za-i-kvartal-2025-roku-skorotilasya-do-286> (дата звернення: 21.07.2025).
14. Kreimer Alcira I. Post-conflict reconstruction : Bosnia and Herzegovina case study summary. OED precis. no. 170 Washington, DC: World Bank. 2003. URL: <http://documents.worldbank.org/curated/en/208781468225619930> (дата звернення: 21.07.2025)
15. Croatian National Bank. Banking System Development 1991-2000. URL: <https://www.hnb.hr/en/analyses-and-publications> (дата звернення: 21.07.2025).
16. Богдан Т. Відбудова економіки: напрямки, важелі, інститути. Економічна правда. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/25/686208/> (дата звернення: 21.07.2025).
17. Deloitte. Doing business in Ukraine. 2024. URL: <https://www.deloitte.com/ua/uk/services/tax/perspectives/doing-business-in-ukraine.html> (дата звернення: 21.07.2025).
18. Pavlo Sidelov. The Future of Fintech In View of the War in Ukraine: Top Influencers' Opinions. SDK.Finance. 2022. URL: <https://sdk.finance/future-of-fintech-because-of-war-in-ukraine/> (дата звернення: 21.07.2025).
19. Karen Meijer and Abeer S. Ahmad. Unveiling Challenges and Gaps in Climate Finance in Conflict Areas. SIPRI Publications. 2024. URL: <https://www.sipri.org/publications/2024/sipri-insights-peace-and-security/unveiling-challenges-and-gaps-climate-finance-conflict-areas> (дата звернення: 21.07.2025).
20. Не чекати змін, а творити їх: новий підхід до розробки державних політик у Національній експортній стратегії. Економічна правда. 2025. URL: <https://epravda.com.ua/biznes/ne-chekati-zmin-a-tvoriti-jih-noviy-pidhid-do-rozrobki-derzhavnih-politik-u-nacionalniy-eksportniy-strategiji-809088/> (дата звернення: 21.07.2025).
21. The White House. Building Resilient Supply Chains, Revitalizing American Manufacturing, and Fostering Broad-Based Growth. 100-Day Reviews under Executive Order 14017. 2021. 250 p. URL: <http://surl.li/fzrob> (дата звернення: 21.07.2025).
22. European Commission. EU strategic dependencies and capacities: second stage of in-depth reviews. 2022. 73 p URL: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/48878> (дата звернення: 21.07.2025).
23. Не чекати змін, а творити їх: новий підхід до розробки державних політик у Національній експортній стратегії. ГО "Інтерньюз-Україна". Економічна правда. 2025. URL: <https://epravda.com.ua/biznes/ne-chekati-zmin-a-tvoriti-jih-noviy-pidhid-do-rozrobki-derzhavnih-politik-u-nacionalniy-eksportniy-strategiji-809088/> (дата звернення: 21.07.2025).
24. Інноваційна модернізація менеджменту в умовах глобальної нестабільності : монографія / за заг. ред. А. Ю. Горбового; М. О. Кужельв, С. В. Онишко, В. І. Куценко, А. А. Олешко, М. В. Гусятинський, А. А. Халецька та ін.; Ун-т державної фіскальної служби України. Ірпінь-Білосток, 2018. 305 с.
25. Ключка О.В, Глінський Д.Г. Вплив цифровізації на ефективність банківської діяльності. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. №3 (273). С. 128–134. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2024/03/3.24._topic_Olga-V.-Kliuchka-Dmytro-G.-Glinskyi-128-134.pdf (дата звернення: 22.07.2025).

REFERENCES:

1. Dzyublyuk, O. (2023). Problemy aktyvizatsiyi bankivskoho kredyuvannya realnoho sektoru ekonomiky v umovakh voyennoho stanu [Problems of intensification of bank lending to the real sector of the economy under martial law] // *Visnyk Ekonomiky*. № 3. P. 8–25. URL: <https://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/visnykj/article/view/1486> [in Ukraine].
2. Tymoshyk, N., Krylova, O., Myroshnychenko, Yu., Kyrychenko, K., & Myronchuk, V. (2022). Dylemy ta shlyakhy vyrishennya funktsionuvannya bankivskoyi systemy Ukrayiny v umovakh voyennoho stanu [Dilemmas and ways to solve the functioning of Ukraine's banking system under martial law] // *Finansovo-kredytna diyalnist: problemy teorii ta praktyky*. Tom 5(46). P. 40–53. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3905> [in Ukraine].
3. Pravdyvets, O., Litvin, N., Denysov, O., Polishchuk, O., & Oliynyk, V. (2024). Stratehichni napryamy innovatsiynoho rozvytku systemy finansovo-ekonomichnoyi bezpeky pidpryyemstva na osnovi tsyfrovoykh tekhnolohiy [Strategic directions of innovative development of the enterprise financial and economic security system based on digital technologies] // *Finansovo-kredytna diyalnist: problemy teorii ta praktyky*. Tom 6(59). P. 273–282. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4575> [in Ukraine].

4. Antonyuk, O. (2024). Derzhavna pidtrymka kredytuvannya realnoho sektoru ekonomiky v Ukrayini: realiyi sohodennya [State support for lending to the real sector of the economy in Ukraine: today's realities] // *Stalyy rozvytok ekonomiky*. Tom 3(50). P. 386–392. URL: <https://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/1048> [in Ukraine].
5. Semenyuk, Yu., Hrublyak, O., & Shvets, M. (2024). Derzhavna pidtrymka mizhnarodnoho kredytuvannya korporatyvnoho sektoru ekonomiky v Ukrayini [State support for international lending to the corporate sector of the economy in Ukraine] // *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnya*. Tom 3 (39). P. 371–383. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/319387> [in Ukraine].
6. Problemy ta perspektyvy rozvytku stratehichnykh haluzey promyslovosti Ukrayiny [Problems and prospects for the development of strategic industries of Ukraine]. (2023). Natsionalnyy instytut stratehichnykh doslidzhen. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/problemy-ta-perspektyvy-rozvytku-stratehichnykh-haluzey-promyslovosti> [in Ukraine].
7. Stratehiya z rozvytku kredytuvannya [Credit development strategy]. (2024). Derzhavnyy naukovy-doslidnyy instytut informatyzatsiyi ta modelyuvannya ekonomiky. URL: <https://ndiime.org.ua/strategy-growth/> [in Ukraine].
8. Global Banking Annual Review 2024: Attaining escape velocity. (2024). McKinsey & Company. URL: <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/global-banking-annual-review> [in English].
9. 2025 banking and capital markets outlook. (2024). Deloitte Insights. Deloitte Center for Financial Services. URL: <https://www.deloitte.com/us/en/insights/industry/financial-services/financial-services-industry-outlooks/banking-industry-outlook.html> [in English].
10. National Bank of Ukraine. Annual Report 2024: Resilience as Foundation for Economic Recovery. (2025). URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/rychniy-zvit-natsionalnogo-banku-za-2024-rik-stykyist-yak-fundament-dlya-vidnovlennya-ekonomiky> [in English].
11. Furman, V. (2022). Yak NBU pidtrymuje kredytuvannya pid chas viyny [How the NBU supports lending during the war]. *Ekonomichna pravda*. URL: <https://epravda.com.ua/columns/2022/03/31/684979/> [in Ukraine].
12. National Bank of Ukraine. NBU Continues to Ease FX Restrictions by Enabling Residents to Repay New Loans from Nonresidents. (2023). URL: <https://bank.gov.ua/en/news/all/nbu-i-nadali-pomyakshuye-valyutni-obmejennya-nadano-mojlivist-rozrahovuvatisya-za-novimi-kreditami-vid-nerezidentiv> [in English].
13. Natsionalnyy bank Ukrayiny. Chastka nepratsyuyuchykh kredytiv u bankakh za I kvartal 2025 roku skorotylasya do 28,6% [The share of non-performing loans in banks decreased to 28.6% in the first quarter of 2025]. (2025). URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/chastka-nepratsyuyuchih-kredytiv-u-bankah-za-i-kvartal-2025-roku-skorotilas-ya-do-286> [in Ukraine].
14. Kreimer, Alcira I. (2003). Post-conflict reconstruction: Bosnia and Herzegovina case study summary // OED precis. no. 170 Washington, DC: World Bank. URL: <http://documents.worldbank.org/curated/en/208781468225619930> [in English].
15. Croatian National Bank. Banking System Development 1991-2000. URL: <https://www.hnb.hr/en/analyses-and-publications> [in English].
16. Bohdan, T. (2022). Vidbudova ekonomiky: napryamky, vazheli, instytuty [Economic reconstruction: directions, levers, institutions] // *Ekonomichna pravda*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/25/686208/> [in Ukraine].
17. Deloitte. Doing business in Ukraine. (2024). URL: <https://www.deloitte.com/ua/uk/services/tax/perspectives/doing-business-in-ukraine.html> [in English].
18. Pavlo Sidelov. The Future of Fintech In View of the War in Ukraine: Top Influencers' Opinions. (2022). SDK. Finance. URL: <https://sdk.finance/future-of-fintech-because-of-war-in-ukraine/> [in English].
19. Karen Meijer and Abeer S. Ahmad. Unveiling Challenges and Gaps in Climate Finance in Conflict Areas. (2024). SIPRI Publications. URL: <https://www.sipri.org/publications/2024/sipri-insights-peace-and-security/unveiling-challenges-and-gaps-climate-finance-conflict-areas> [in English].
20. Ne chekaty zmin, a tvoryty yikh: novyy pidkhid do rozrobky derzhavnykh polityk u Natsionalniy eksportniy stratehiyi [Don't wait for changes, but create them: a new approach to developing state policies in the National Export Strategy]. *Ekonomichna pravda*. (2025). URL: <https://epravda.com.ua/biznes/ne-chehati-zmin-a-tvoriti-jih-noviy-pidhid-do-rozrobki-derzhavnih-politik-u-natsionalniy-eksportniy-strategiji-809088/> [in Ukraine].
21. The White House. Building Resilient Supply Chains, Revitalizing American Manufacturing, and Fostering Broad-Based Growth. 100-Day Reviews under Executive Order 14017. (2021). 250 p. URL: <http://surl.li/fzrob> [in English].
22. European Commission. EU strategic dependencies and capacities: second stage of in-depth reviews. (2022). 73 p. URL: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/48878> [in English].

23. Ne chekaty zmin, a tvoryty yikh: novyy pidkhid do rozrobky derzhavnykh polityk u Natsionalniy eksportniy stratehiyi [Don't wait for changes, but create them: a new approach to developing state policies in the National Export Strategy]. HO "Internyuz-Ukrayina". Ekonomichna pravda. (2025). URL: <https://epravda.com.ua/biznes/ne-chehati-zmin-a-tvoriti-jih-noviy-pidhid-do-rozrobki-derzhavnih-politik-u-nacionalniy-eksportniy-strategiji-809088/> [in Ukraine].

24. Horbovyi, A. Yu. (Ed.). (2018). Innovatsiina modernizatsiia menedzhmentu v umovakh hlobalnoi nestabilnosti [Innovative modernization of management in conditions of global instability]. Un-t derzhavnoi fiskalnoi sluzhby Ukrainy. Irpin-Bilostok [in Ukrainian].

25. Kliuchka O. V., Hlinskyi D. H. (2024) Vplyv tsyfrovizatsii na efektyvnist bankivskoi diialnosti. *Aktualni problemy ekonomiky*. № 3 (273). P. 128–134. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2024/03/3.24._topic_Olga-V.-Kliuchka-Dmytro-G.-Glinskyi-128-134.pdf [in Ukrainian].